

3582

Ի. Վ. ՍՏԱԼԻՆ

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳԸ

ՅԵՎ

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐԻ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

(ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՌՈՋԻՆ ԿՅՑԻ ԱՌԹԻՎ)

31K33

17-94

ՆՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ԶԵՐԿԱՆ Թ 1940

28 JUN 2005

Ի. ՍՏԱԼԻՆ 20 NOV 2009

ՊՐԱԿՏԱԿԱՆ ԲԱՍԱԿԱՐԴԸ
ՅԵՎ
ՊՐԱԿՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԵՏԻ ԱՌԹԻՎ

1905 թ. «Պրոկտորիատի բրձուլ»

(«Պրոկտորիատի պայքարը») թերթ:

Թարգմանություն վրացերենից

05 AUG 2013

3582

1337
40

И. СТАЛИН

КЛАСС ПРОЛЕТАРИЕВ И ПАРТИЯ
ПРОЛЕТАРИЕВ

По поводу первого пункта
устава партии

Государственное издательство политической литературы
Ереван • 1940

Անցել և այն ժամանակը, յերբ համարձակ կերպով հայտարարում եյին. «միասնական և անբաժանելի Ռուսաստան»: Այժմ յերեխան ել դիտե, վոր «միասնական ու անբաժանելի» Ռուսաստան դոյութուն չունի, վոր նա վաղուց բաժանվել և յերկու հակադիր դասակարգի՝ բուրժուազիայի և պրոլետարիատի: Այժմ վոչ վոքի համար դադանիք չի հանդիսանում, վոր պայքարն այդ յերկու դասակարգերի միջև դարձել և այն առանցքը, վորի շուրջը պտտվում է մեր ժամանակակից կյանքը:

Այո՛, այժմ այդ բանն արդեն վոչ վոքի համար դադանիք չէ:

Բայց և այնպես մինչև ներկա ժամանակն այս ամենը դժվար եր նկատել,—և դա այն պատճառով, վոր մինչև հիմա մենք պայքարի աստիճանում տեսնում եյինք միայն առանձին խմբեր, վորովհետև պայքարում եյին լոկ առանձին խմբերն առանձին քաղաքներում և անկյուններում, իսկ պրոլետարիատը և բուրժուազիան, վորպես դասակարգեր, չեյին յերևում, նրանց դժվար եր նկատել: Բայց, ահա, միացան քաղաքներն ու ռայոնները, պրոլետարիատի զանազան խմբերը ձեռք մեկնեցին մեկը մյուսին, բռնկեցին ընդհանուր դորժադուլներ և ցույցեր,—և մեր առջև բացվեց յերկու Ռուսաստանների, բուրժուական Ռուսաստանի և պրոլետարական Ռուսաստանի միջև մղվող պայքարի վսեմ պատկերը: Պայքարի ասպարեզ դուրս յեկան յերկու մեծ բանակներ՝ պրոլետարների բանակը և բուրժուաների բանակը, և պայքարն այդ յերկու բանակների միջև ընդգրկեց մեր ամբողջ ժամանակակից պատմութունը:

Քանի վոր բանակը չի կարող դորժել առանց ղեկավարների և քանի վոր յուրաքանչյուր բանակ ունի իր առաջավոր ջոկատը, վորը դնում է նրա առջևից և լուսավորում է

նրա ուղին, — ապա պարզ է, վոր այդ բանակներն հետ միասին պետք է հանդես գային և ղեկավարների համապատասխան խմբեր, համապատասխան կուսակցութիւններ, ինչպէս ասում են սովորաբար:

Այսպէս ուրեմն, պատկերն ստացալ հետեյալ տեսքը. մի կողմում բուրժուաների բանակն է՝ լիբերալ կուսակցութեան գլխավորութեամբ, իսկ մյուսում՝ պրոլետարներն ըստ նախընտրելի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութեան գլխավորութեամբ, — յուրաքանչյուր բանակին նրա դասակարգային պայքարում ղեկավարում է սեփական կուսակցութիւնը¹:

Մենք չօգտւեցինք այս ամենը նրա համար, վորպէսզի պրոլետարների կուսակցութիւնը համեմատենք պրոլետարների դասակարգի հետ և դրանով իսկ համառոտակի կերպով պարզենք նրա ընդհանուր ֆիզիոնոմիան:

Ասվածը բավականաչափ պարզեց, վոր պրոլետարների կուսակցութիւնը, վորպէս ղեկավարների մարտական խումբ, նախ, իր անդամների քանակով շատ ավելի փոքր պետք է լինի պրոլետարների դասակարգից. յերկրորդ, իր դիտակցականութեամբ և իր փորձառութեամբ պետք է ավելի բարձր կանգնած լինի պրոլետարների դասակարգից և, յերրորդ, պետք է իրենից ներկայացնի համախմբված կազմակերպութիւն:

Ասվածը, մեր կարծիքով, ասացուցներն կարիք չունի, քանի վոր ինքնըստինքյան հասկանալի չէ, վոր քանի դոկտրինա ունի կապիտալիստական կարգը, վորն անտիփոն կերպով ուղեկցվում է ժողովրդական մասսաների աղքատութեամբ և հետամնացութեամբ, — ամբողջ պրոլետարիատը չի կարողանա բարձրանալ մինչ ցանկալի դիտակցականութիւնը, վոր, հետեւաբար, անհրաժեշտ է գլխակից ղեկավարների մի խումբ, վորը սոցիալիստներն լուսավորում է պրոլետարների բանակը, միացնում է նրան և ղեկավարում է նրան պայքարի ժամանակ: Պարզ է նույնպէս և այն, վոր կուսակցութիւնը, վորն իրեն նպատակ է դրել ղեկա-

¹ Մենք վոչինչ չենք ասում Ռուսաստանում յեղած մյուս կուսակցութիւնների մասին, վորովհետեւ մեր քննած հարցերը պարզաբանելու համար դրանց մասին խոսելու վոչ մի անհրաժեշտութիւն չկա:

վարել մարտնչող պրոլետարիատին, պետք է ներկայացնի վոչ թէ միայնակների պատահական կուտակում, այլ համախմբված, կենտրոնացված կազմակերպութիւն, վորպէսզի կարելի լինի նրա աշխատանքին ուղղութիւն տալ ըստ միասնական պլանի:

Այս է, համառոտակիորեն, մեր կուսակցութեան ընդհանուր ֆիզիոնոմիան:

Հիշենք այս ամենը և անցնենք մեր գլխավոր հարցին. մենք ո՞ւմ կարող ենք կոչել կուսակցութեան անդամ: Կուսակցական Կանոնադրութեան առաջին կետը, վորի առթիւ գրված է այս հոդվածը, վերաբերում է հենց այդ հարցին: Այսպէս ուրեմն, քննենք այդ հարցը:

Հետեւաբար, մենք ո՞ւմ կարող ենք կոչել Ռուսաստանի Սոց. Դեմ. Բանվորական Կուսակցութեան անդամ, այսինքն, վորո՞նք են կուսակցութեան անդամի պարտականութիւնները:

Մեր կուսակցութիւնը՝ սոցիալ-դեմոկրատական է: Դա նշանակում է, վոր նա ունի իր սեփական ծրագիրը (չարժման մերձավորադույն և վերջնական նպատակները), իր սեփական տակտիկան (պայքարի յեղանակները) և իր սեփական կազմակերպական սկզբունքը (միացման ձևը): Ծրագրային, տակտիկական և կազմակերպական հայացքներն միասնութիւնը հանդիսանում է այն հոգը, վորի վրա կառուցվում է մեր կուսակցութիւնը: Միմիայն այդ հայացքների միասնութիւնը կարող է կուսակցութեան անդամներին միացնել վորպէս մեկ կենտրոնացած կուսակցութիւն: Կխորտակվի հայացքների միասնութիւնը — կխորտակվի և՛ կուսակցութիւնը: Հետեւաբար, կուսակցութեան անդամ կարելի չէ կոչել միայն նրան, ով լիովին ընդունում է կուսակցական ծրագիրը, տակտիկան և կազմակերպական սկզբունքը: Միայն նա, ով բավականաչափ ուսումնասիրել է լիովին ընդունել է մեր կուսակցութեան ծրագրային, տակտիկական և կազմակերպական հայացքները, կարող է լինել մեր կուսակցութեան շարքերում և դրա հետ մեկտեղ պրոլետարների բանակի ղեկավարների շարքերում:

Բայց կուսակցութեան անդամի համար, արդէ՞ք, բավական է միայն կուսակցական ծրագրի, տակտիկայի և

կազմակերպական հայացքների ընդունումը: Կարելի՞ չէ, արդյոք, այդպիսի մարդուն կոչել պրոլետարների բանակի իսկական ղեկավար: Իհարկե, վո՛չ: Նախ, բոլորին հայտնի չէ, վոր աշխարհում քիչ շաղակրատներ գոյություն չունեն, վորոնք բավականություն չեն «կենդանին» կուսակցական ծրագիրը, տակտիկան և կազմակերպական հայացքները, բայց բացի շաղակրատանքից վոչ մի բանի ընդունակ չեն: Կուսակցության սրբություն-սրբոցի պղծումը կլինե՞ր այդպիսի շաղակրատին կուսակցության անդամ (այսինքն՝ պրոլետարների բանակի ղեկավար) կոչելը: Ի դեպ, չե՞ վոր մեր կուսակցությունը փրկսոփայական դպրոց, կամ կրոնական աղանդ չէ: Մի՞թե մեր կուսակցությունը պայքարի կուսակցություն չէ: Յե՛վ յեթե այդ այդպես է, մի՞թե ինքնուստինքյան պարզ չէ, վոր մեր կուսակցությանը չի բաժարարի իր ծրագրի, տակտիկայի և կազմակերպական հայացքների պլատոնական ընդունումը, վոր նա անտարակույս իր անդամից կպահանջի ընդունած հայացքների կենսագործումը: Նշանակում է, ով ցանկանում է լինել մեր կուսակցության անդամ, նա չի կարող բավականանալ մեր կուսակցության ծրագրային, տակտիկական և կազմակերպական հայացքների ընդունումով և պետք է ձեռնամուխ լինի այդ հայացքների կենսագործմանը, դրանց անցկացմանը կյանքում:

Բայց կուսակցության անդամի համար ի՞նչ է նշանակում կուսակցական հայացքների կենսագործումը: Յե՞րբ կարող է նա կենսագործել այդ հայացքները: Միայն այն ժամանակ, յերբ նա պայքարում է, յերբ նա ամբողջ կուսակցության հետ միասին ընթանում է պրոլետարիատի բանակի առջևից: Հնարավոր՞ է, արդյոք, պայքարը միայնակ, ցածուցքիվ: Իհարկե, վո՛չ: Ընդհակառակը, մարդիկ նախ միանում են, նախ կազմակերպվում են և հետո արդեն մարտի գնում: Առանց դրա սպարդյուն է ամեն մի պայքար: Պարզ է, վոր կուսակցության անդամները ևս միայն այն ժամանակ կկարողանան պայքարել և, հետևաբար, կենսագործել կուսակցական հայացքները, յերբ նրանք կմիանան համախմբված կազմակերպության մեջ: Պարզ է, նաև, թե վորքան ավելի համախմբված կազմա-

կերպություն մեջ միանան կուսակցության անդամները, այնքան ավելի լավ նրանք կպայքարեն, հետևաբար, այնքան ավելի լավ կերպով կիրադորեն կուսակցության ծրագիրը, տակտիկան և կազմակերպական հայացքները: Իդուր չեն ասում, վոր մեր կուսակցությունը ղեկավարների կազմակերպություն է, և վոչ թե միայնակների կուսակում: Իսկ յեթե մեր կուսակցությունը ղեկավարների կազմակերպություն է, ապա պարզ է, վոր այդ կուսակցության, այդ կազմակերպության անդամ կարելի չէ համարել միայն նրան, ով աշխատում է այդ կազմակերպության մեջ, ավ, հետևաբար, իր պարտականությունն է համարում իր ցանկությունները միաձուլել կուսակցության ցանկություններին և գործել կուսակցության հետ միասին:

Նշանակում է՝ կուսակցության անդամության համար անհրաժեշտ է կուսակցության ծրագրի, տակտիկայի և կազմակերպական հայացքների կենսագործումը. կուսակցության հայացքները կենսագործելու համար անհրաժեշտ է պայքար հանուն այդ հայացքների. հանուն այդ հայացքների պայքարելու համար անհրաժեշտ է աշխատանք կուսակցական կազմակերպության մեջ և կուսակցության հետ միատեղ աշխատանք: Պարզ է, վոր կուսակցության անդամության համար անհրաժեշտ է կուսակցական կազմակերպություններից մեկի մեջ մտնել¹: Միայն այն ժամանակ, յերբ մենք կմտնենք կուսակցական կազմակերպություններից մեկի մեջ և, այդպիսով, մեր անձնական շահերը կձուլենք կուսակցության շահերի հետ, — միայն այդ ժամանակ մենք

¹ Ինչպես ամեն մի բարդ որդանիզմ բաղկացած է անհամար քանակությամբ ամենապարզ որդանիզմներից, այդպես է մեր կուսակցությունը, վորպես բարդ և ընդհանուր կազմակերպություն, բաղկացած է բազմաթիվ ռայոնական, տեղական կազմակերպություններից, վորոնք կոչվում են կուսակցական կազմակերպություններ, յեթե նրանք հաստատված են կուսակցական համադրման, կամ կենտրոնական կոմիտեների կողմից: Ինչպես տեսնում եք, կուսակցական կազմակերպություններ են կոչվում վոչ միայն կոմիտեները: Այդ կազմակերպությունների աշխատանքին մի միասնական պլանով ուղղություն տալու համար գոյություն ունի կենտրոնական կոմիտե, վորի միջոցով այդ տեղական կուսակցական կազմակերպությունները կազմում են մի մեծ կենտրոնացած կազմակերպություն:

կկարողանանք դառնալ կուսակցութեան անդամներ և դրա հետ մեկտեղ պրոլետարներն բանակի իսկական ղեկավարներ: Յեթե մեր կուսակցութիւնը միայնակ-շողակրատներն խաթամուծ չէ, այլ ղեկավարներն կազմակերպութիւն, վորը կենտրոնական կոմիտեյի միջոցով արժանաւոր կերպով առաջնորդում է պրոլետարներն բանակը, ապա այդ ժամանակ ամբողջ վերն ասիւմն ինքնառնական պարզ է:

Անհրաժեշտ է նկատել նաև ահա թե ինչ:

Մինչև այսօր մեր կուսակցութիւնը նման էր նահապետական հյուրընկալ ընտանիքի, վորը պատրաստ էր ընդունելու բոլոր համակրողներին: Բայց այն բանից հետո, յերբ մեր կուսակցութիւնը դարձաւ կենտրոնացած կազմակերպութիւն, նա իրենից դէն դեց նահապետական կերպարանքը և լիովին նմանից մի ամբողջի, վորի դռները կրացվեն միայն արժանավորների համար: Իսկ դա մեզ համար մեծ նշանակութիւն ունի: Այն ժամանակ, յերբ ինքնակալութիւնը ջանում է ապականել պրոլետարիատի դասակարգային ինքնադիտակցութիւնը «աբեղյունիոնիզմով», նացիոնալիզմով, կղերականութեամբ և այլն, յերբ, մյուս կողմից, լիբերալ ինտելիգենցիան համառորեն ջանում է ստրանել պրոլետարիատի քաղաքական ինքնադործունեութիւնը և նրա նկատմամբ խնամակալութիւն ձեռք բերել, — այդ ժամանակ մենք պետք է խիստ զգոն լինենք և չպետք է մոռանանք, վոր մեր կուսակցութիւնը մի ամբողջ է, վորի դռները բացվում են միայն արժանավորների համար:

Մենք պարզաբանեցինք կուսակցութեան անդամութեան յերկու անհրաժեշտ պայմանները (ծրագրի ընդունումը և աշխատանքը կուսակցական կազմակերպութեան մեջ): Յեթե դրան ամբողջանք և յերրորդ պայմանը, վորը կուսակցութեան անդամին պարտաւորեցնում է նյութական ոգնութիւնը ցույց տալ նրան, — այդ ժամանակ մեզ մոտ բուռն կլինեն բոլոր այն պայմանները, վորոնք տալիս են կուսակցութեան անդամին կոչումը կրելու իրավունք:

Նշանակում է, Ռուսաստանի Սոցիալ-Դեմոկրատական Բանվորական կուսակցութեան անդամ կարող է կոչվել նա, ով ընդունում է այդ կուսակցութեան ծրագիրը, կուսակցու-

թեանը նյութական ոգնութիւն և ցույց տալիս և մասնակցում է կուսակցական կազմակերպութիւններից մեկին:

Այս է կուսակցական կանոնադրութեան առաջին կետը սահմանումը, վորը տվել է ընկեր Լենինը:¹

Այս սահմանումը, ինչպես տեսնում եք, ամբողջովին բղիթում է այն հայացքից, ըստ վորի մեր կուսակցութիւնը կենտրոնացած կազմակերպութիւն է, և վոչ թե միայնակների խաթամուծ:

Սրանումն է այդ սահմանման մեծագույն արժանավորութիւնը:

Բայց ահա գտնվեցին մի քանի ընկերներ, վորոնք խոտանում են լենինյան սահմանումը, վորպես «նեղ» և «անհարմար», և առաջարկում են իրենց սահմանումը, վորը, պետք է կարծել, չի լինի վոչ «նեղ», վոչ «անհարմար»: Մենք խոսում ենք Մարտովի² սահմանումի մասին, վորի քննութեանը մենք իսկույն կձեռնարկենք: Մարտովի սահմանումով՝ «ՌՍԴԲԿ անդամ է համարվում ամեն վոր, ով ընդունում է նրա ծրագիրը, ոգնում է կուսակցութեանը նյութական միջոցներով և ցույց է տալիս նրան անձնական կանոնավոր աջակցութիւնը նրա կազմակերպութիւններից մեկի ղեկավարութեամբ»:

Ինչպես տեսնում եք, այս սահմանումի մեջ բաց է թողված կուսակցութեան անդամութեան յերրորդ անհրաժեշտ պայմանը, ըստ վորի կուսակցութեան անդամները պարտավոր են մասնակցութիւն ունենալ կուսակցական կազմակերպութիւններից մեկում: Այդ սահմանումը և անհրաժեշտ պայմանը, բանից դուրս է դալիս, Մարտովը գտել է ամբողջը և դրա փոխարեն իր սահմանումի մեջ մացրել է մշուշապատ և կասկածելի «անձնական աջակցութիւն կուսակցական կազմակերպութիւններից մեկի ղեկավարութեամբ»: Դուրս է դալիս, վոր կարելի՞ չէ լինել կուսակցութեան անդամ, չմտնելով կուսակցական վորեւէ կազմակերպութեան մեջ (այ՛ք բեղ «կուսակցութիւն») և իրեն պարտաւոր չհա-

1 Լենին — հեղափոխական սոցիալ-դեմոկրատիայի ահանաւոր տեսաբան և պրակտիկ:

2 Մարտովը «Искра»-յի խմբագիրներից մեկն է:

մարելո՛վ յենթարկվել կուսակցութեան կամքին (ա՛յ քեզ «կուսակցական կարգապահութիւն»): Հապա ի՞նչպէս կա-
րող ե կուսակցութիւնը «կանոնաւոր» դեկավարել այն
անձերին, վորոնք չեն մտնում կուսակցական վոչ մի կադ-
մակերպութեան մեջ ե վորոնք, հետեապէս, իրենց անսպա-
մանորեն պարտաւոր չեն համարում յենթարկվել կուսակ-
ցական կարգապահութեանը:

Ահա մի հարց, վորի վրա ջախջախւում ե կուսակցա-
կան կանոնադրութեան առաջին կետի սահմանումը, վոր
ալիւ ե Մարտովը, ե վորը վարպետային լուծում ե ստա-
նում Լենինի սահմանումով, քանի վոր դա վորոշակիորեն
ընդունում ե կուսակցական կազմակերպութիւններից մեկին
մասնակցելը, վորպէս յերրորդ ե անհրաժեշտ պայման՝
կուսակցութեան անդամակցելու համար:

Մեզ մնում ե միայն դուրս գցել Մարտովի սահմա-
նումից նրա մշուշապատ ե իմաստից դուրի «անձնական ոգ-
նութիւնը կուսակցական կազմակերպութիւններից մեկի
դեկավարութեամբ»: Իսկ առանց այդ պայմանի, Մարտովի
սահմանումի մեջ մնում ե միայն յերկու պայման (ծրագրի
ընդունումը ե նյութական ոգնութիւնը), վորոնք ինքնին
վոչ մի դին չունեն, քանի վոր ամեն մի շաղակրատ կարող
ե «ընդունել» կուսակցական ծրագիրը ե ցույց տալ կու-
սակցութեանը նյութական ոգնութիւն, վոր ամենեւին իրա-
վունք չի ապրիս նրան կուսակցութեան անդամ լինելու:

Ահա ձեզ ե «հարմա՛ր» սահմանում:

Մենք ասում ենք, վոր կուսակցութեան իսկական ան-
դամները վոչ մի դեպքում չպետք ե բաւականանան միայն
ընդունելով կուսակցական ծրագիրը, վոր նրանք անպայման
պետք ե ջանան իրագործել ընդունած ծրագիրը: Մարտովը
պատասխանում ե՝ ծայրաստիճան խիստ եք վարկում, քանի
վոր կուսակցութեան անդամի համար այնքան ել անհրա-
ժեշտ չե ընդունած ծրագրի իրագործումը, յետեւ նա չի
հրաժարւում կուսակցութեանը նյութապէս ոգնելուց ե
այլ: Մարտովը կարծես թե խղճում ե մի քանի շաղակրատ
«սոցիալ-դեմոկրատների» ե չի ուզում նրանց առաջ փակել
կուսակցութեան դռները:

Այնուհետեւ մենք ասում ենք, թե քանի վոր ծրագիրն

իրագործելու համար անհրաժեշտ ե պայքար, իսկ պայքարի
համար՝ միավորում, այդ իսկ պատճառով կուսակցութեան
ապագա անդամի պարտքն ե՝ մտնել կազմակերպութիւննե-
րից մեկի մեջ, ձուլել իր ցանկութիւնները կուսակցութեան
ցանկութիւնների հետ ե կուսակցութեան հետ միասին դե-
կավարել պրոլետարների մարտական բանակը, այսինքն՝
կազմակերպվել կենտրոնացված կուսակցութեան միաձուլ
ընկալների մեջ: Մարտովը պատասխանում ե՝ կուսակցու-
թեան անդամների համար այնքան ել անհրաժեշտ չե կադ-
մակերպվել միաձուլ ընկալների մեջ, միավորվել կազմա-
կերպութեան մեջ, կարելի չե յոլա գնալ ե միայնակ պայ-
քար մղելով:

Ուրեմն ի՞նչ բան ե մեր կուսակցութիւնը, — հարցնում
ենք մենք, — միայնակների պատահական կուտակում, թե՞
դեկավարների համախմբված կազմակերպութիւն: Յեւ յե-
թե նա դեկավարների կազմակերպութիւն ե, կարելի՞ չե,
արդո՞ք, այդ կազմակերպութեան անդամ համարել նրան,
ալ նրա մեջ չի մտնում, ով, հետեապէս, իր անհրաժեշտ
պարտականութիւնը չի համարում յենթարկվել նրա կար-
գապահութեանը: Մարտովը պատասխանում ե, թե կուսակ-
ցութիւնը կազմակերպութիւն չե կամ, ալիւ ճիշտ, կու-
սակցութիւնն անկազմակերպ կազմակերպութիւն ե (տհա՛
ձեզ ե՛ «ցենտրալիզմ»):

Ինչպէս յերեւում ե, Մարտովի կարծիքով, մեր կու-
սակցութիւնը կենտրոնացված կազմակերպութիւն չե, այլ՝
խաժամուժ, տեղական կազմակերպութիւնների ե «սոցիալ-
դեմոկրատական» միայնակների կուտակում, վորոնք ընդու-
նել են մեր կուսակցական ծրագիրը ե այլն: Բայց յետեւ
մեր կուսակցութիւնը կենտրոնացված կազմակերպութիւն
չե, ապա նա չի ներկայացնելու մի ամբողջ, վորի դռները
կարող են բացվել միայն արժանավորների համար: Յեւ,
հիրավի, Մարտովի համար, ինչպէս այդ յերեւում ե նրա
սահմանումից, կուսակցութիւնն ամբողջ չե, այլ՝ բանկետ,
վորի մուտքն ազատ ե ամեն մի համակրողի համար: Մի
վորը գիտելիքներ, նույնքան ել համակրանք, մի քիչ նյու-
թական ոգնութիւն, ե դործը պատրաստ ե. դուք լիակա-
տար իրավունք ունեք կուսակցութեան անդամ համարվելու:

Մի՛ լսե՛ք,—խրախուսում ե Մարտովն ահաբեկված «կուսան-
դամներին»,—մի՛ լսե՛ք միջանի մարդկանց, վորոնց կար-
ծիքով կուսակցութեան անդամը պարտավոր ե մտնել կու-
սակցական կազմակերպութեաններէն մեկի մեջ ե այդպիսով
իր ցանկութեանները յենթարկել կուսակցութեան ցանկու-
թեաններին: Առաջինը՝ մարդու համար դժվար ե համա-
ձայնել այդ պայմաններին, չե՞ վոր կատակ չե իր ցանկու-
թեանները յենթարկել կուսակցութեան ցանկութեաններին:
Իսկ յերկրորդ՝ յես իմ բացատրութեան մեջ արդեն նշեցի,
վոր այդ մի քանի մարդկանց կարծիքը սխալ ե: Ուրեմն
չնո՞րհ արե՛ք, սրբոններ, համեցե՛ք... բանկետի:

Մարտովը կարծես թե խզում ե միջանի պրոֆեսոր-
ների ե դիմադրիստների, վորոնք սիրտ չեն անում յենթար-
կել իրենց ցանկութեանները կուսակցութեան ցանկութեան-
ներին, կուսակցական կարգապահութեանը, ե այդպիսով
մեր կուսակցութեան ամբողջում ճշգրտածք ե բացում, վորի
միջով այդ հարգելի պարոնները կարող են մաքսանել կեր-
պով սողոսկել մեր կուսակցութեան մեջ: Նա բացում ե դու-
ներն ու պորտուները ի առաջ, ե այդ այն ժամանակ, յերբ
պրոլետարիատի զստակարգային ինքնակառավարութեան վրա
ճնշում են գործ դնում հապարավոր թշնամիներ:

Բայց այդ չե ամենը: Բանն այն ե, վոր Մարտովը կա-
կածելի սահմանումի պատճառով մեր կուսակցութեան մեջ
ու պորտուներով հնարավորութեան ե ծագում նաե մի այլ
կողմից:

Մարտովի սահմանումի մեջ, ինչպես մենք գիտենք,
խոսքը վերաբերում ե միայն ծրագիրն ընդունելուն, իսկ
տակտիկայի ե կազմակերպման մասին՝ վոչ մի հնչյուն,
մինչդեռ կուսակցութեան միասնութեան համար կադ-
մակերպական ե տակտիկական հայացքների միասնու-
թեանն անհրաժեշտ ե նույն չափով, ինչպես ե նրանց ծրա-
դրային հայացքների միասնութեանը: Մեզ կասեն, թե այդ
մասին չի խոսվում նաե ընկ. Լենինի սահմանումի մեջ:
Ճի՛շտ ե: Բայց, չե՞ վոր ընկեր Լենինի սահմանումի մեջ
կարի՛ք ել չկա այդ մասին խոսելու: Մի՞թե ինքնին պարզ
չե, վոր ով աշխատում ե կուսակցական կազմակերպու-
թեաններէն մեկում ե, հետևապես, սրայբարում ե կուսակ-

ցութեան հետ միասին, յենթարկվում ե կուսակցական կար-
գապահութեանը, չի կարող հետեւել վորեւե այլ տակտիկայի
ե կազմակերպական այլ սկզբունքների, բացի կուսակցու-
թեան տակտիկայից ե կուսակցութեան կազմակերպական
սկզբունքներից: Բայց ի՞նչ կասե՛ք դուք այն «կուսանդամի»
մասին, վորն ընդունել ե կուսակցական ծրագիրը, բայց չի
դա՛նվում կուսակցական ե վոչ մի կազմակերպութեան մեջ:
Ի՞նչ յերաշխիք, վոր այդ «անդամի» տակտիկան ե կազմա-
կերպական հայացքները կլինեն կուսակցական, ե վոչ թե
այլ տեսակի: Ահա թե ի՛նչը չի կարող բացատրել մեզ
Մարտովի սահմանումը: Յե՛վ վորպես Մարտովի սահմա-
նումի արդյունք, մեր ձեռքում պետք ե մնա մի տարրի-
նակ «կուսակցութեան», վորի «անդամները» ունեն միա-
տեսակ ծրագիր (դա դեռ հա՛րց ե), իսկ տակտիկական ե
կազմակերպական հայացքներ՝ դանազա՛ն: Իդեալակա՛ն
բազմակիսութեան: Ել ինչո՞վ մեր կուսակցութեանը չի
նմանվելու բանկետի:

Միայն մի բանի մասին պետք ե հարցնել. ո՞ւր դցել
այն իդեական ե դործնական ցենտրալիզմը, վոր կտակել ե
մեզ կուսակցական յերկրորդ համագումարը ե վորին ար-
ժատապես հակասում ե Մարտովի սահմանումը: Անկաս-
կած, յեթե բանը հասնի ընտրութեանը, ապա ասելի ճիշտ
կլիներ դուրս դցել Մարտովի սահմանումը:

Ահա թե Մարտովն ինչ անհեթեթ սահմանում ե հրամ-
ցնում մեզ՝ ի հակակշիռ ընկեր Լենինի սահմանումի:

Մենք թերամտութեան արդյունք ենք համարում կու-
սակցական յերկրորդ համագումարի վորոշումը, վորը (հա-
մագումարը) ընդունեց Մարտովի սահմանումը, ե հույս
ենք հայտնում, վոր կուսակցական յերրորդ համագումարն
անտարակույս կողղղի յերկրորդի սխալը ե կընդունի ընկեր
Լենինի սահմանումը:

Համառոտակի կրկնենք ասվածը: Պայքարի ասպարեզ ե
դուրս յեկել պրոլետարների բանակը: Յեթե ամեն մի բա-
նակ կարիք ունի իր առաջավոր ջոկատի, ապա այդ բանակն
ել պետք ե կարիք ունենա այդպիսի ջոկատի: Այստեղից ել
պրոլետարական ղեկավարների խմբի՝ Ռուսաստանի Սո-
ցիալ-Դեմոկրատական Բանվորական Կուսակցութեան յերե-

վալը: Վորպեռ վորոչ բանակի տառաջավոր ջոկատ, այդ կուսակցութիւնը, առաջինը, պետք է զինված լինի իր սեփական ծրագրով, տակտիկայով, և կազմակերպական սկզբունքով և, յերկրորդ, պետք է ներկայացնի համախմբված կադմակերպութիւն: Յեթե հարցնելու լինենք, թե մենք ո՞ւմ պիտի անվանենք Ռուսաստանի Սոցիալ-Դեմոկրատական Բանվորական Կուսակցութեան անդամ, ապա այդ կուսակցութիւնը կարող է տալ միայն մեկ պատասխան՝ նրան, ով ընդունում է կուսակցութեան ծրագիրը, նյութապես ողնում է կուսակցութեանը և աշխատում է կուսակցական կազմակերպութիւններէջ մեկում:

Հենց այդ ակնբախ ճշմարտութիւնն է, վոր արտահայտել է ընկեր Լենինն իր սքանչելի սահմանումով:

«Գրուեալատի պաշտը» № 3,

1905 թ. հունվարի 1 (14):

Խմբագիր Արմա Հարենց

Ստիլիստական համեմատութիւն Պ. Արեւյան

Տեխն. խմբ. Ս. Խաչատրյան

Սրբագրիչ Ա. Մանուկյան

Կոնսուլ սրբագրիչ Լ. Արովյան

Գլավիլիտի լիազոր Վ. 1095, հրատ. № 789

Պատվեր № 43, տիրած 7000

Թղթի չափսը 72×105 $\frac{1}{32}$ (66.880 մմ. նիշ. 1 ադ.

մամուլում) $\frac{1}{2}$ մմ. մամուլ $\frac{1}{4}$ թերթ թուղթ

Հանձնված է արտադրութեան 8/11 1940 թ.

Ստորագրվել է տպագրելու 27/11 1940 թ.

Գինը 20 կ.

Քաղաքական գրականութեան պետական հրատարակչութեան տպագրան, Երևան, Ալլահվերդյան № 65

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0183038

ԳԻՆԸ 20 Կ.

И. СТАЛИН

КЛАСС ПРОЛЕТАРИЕВ И ПАРТИЯ
ПРОЛЕТАРИЕВ

ПО ПОВОДУ ПЕРВОГО ПУНКТА
УСТАВА ПАРТИИ

Государственное издательство политической литературы
Гриван ● 1940